

Kedves Olvasó!

Ön a Gazdálkodjunk okosan című újságunk első számát olvassa. A magazin társadalmi összefogás keretében jött létre, a nyomtatás az önkormányzat jóvoltából valósult meg.

Többen beszélgettünk arról, hogy valahogy ösztönöznünk kellene az embereket növénytermesztésre és állattartásra. Tudomásul kell vennünk, hogy hazánk fő ereje a termőföld. Európában szinte sehol nincs ilyen jó minőségű talaj. Kutatásokkal bizonyított tény, hogy pl. a hazai búza beltartalmi értéke az egész világon első rangú. A környékünkön még hazai viszonylatban is nagyon jók az adottságok a növénytermesztéshez. Az 1990-es évektől kezdve, a multik bejövételével egyidejűleg az embereket leszoktatták a kert műveléséről. A termőföldjeinkre külföldiek pályáznak, a hazai terményre pedig nincs igény az Unióban. Ki kell mondanunk, hogy félnek a magyar gazdától, ezért korlátozzák. Jó példa ennek bizonyítására, hogy Németországban 120 ezer Ft körül van a hektáronkénti támogatás, míg hazánkban 40 ezer Ft körül kapnak a termelők. Rengeteg magyar emberrel együtt azt gondolom, harcolnunk kell a mezőgazdaságunkért. Mi, itt a faluban is tehetünk valamit. Műveljük meg a kertjeinket, műveljük meg a földjeinket, termeljük meg magunknak az ételt, lehetőségeinkhez mérten! Két fontos tényező van, amiért érdemes: Egyrészt olcsóbb, sokat spórolhatunk, ami jelen gazdasági helyzetben nem mindegy. Másrészt így biztosak lehetünk abban, hogy idegen eredetű vegyszertől és génmódosítástól mentes zöldséget, gyümölcsöt eszünk. Tudva levő, hogy az import zöldségek és gyümölcsök nagy részét éretlenül szedik le, és etilén gázzal, kémiai úton érlelik.

Így lesz a paradicsom és az alma gyönyörű piros, miközben kőkemény, és eláll 2 hónapig. Jó ez nekünk?

Közös érdekünk, hogy ne külföldi tulajdonú hipermarketekben vásároljunk, hanem a hazai termelőtől szerezzük be azokat a dolgokat, amit mi magunk nem tudunk előállítani. Az Alföldön működik, mindig is működött, nálunk miért ne működne? El tudjuk képzelni, hogy egy piac működjön Döbröközön, ahova a falubeliek a megtermelt árut kiviszik, és eladják? Őszintén remélem. Amennyiben lesz olyan termék, amit falubeliek nem állítanak elő, hívunk termelőt, aki igen, hogy fejlődjön a piac, és mindenkinek érdemes legyen kilátogatnia.

Ebben az újságban mezőgazdasággal kapcsolatos információkat szeretnénk eljuttatni minden emberhez. Tartalmaz majd aktuális híreket, szakmai jellegű cikkeket zöldség és gyümölcstermesztés, valamint állattenyésztés témában. Lesz benne népi kalendárium, az aktuális jeles napok leírásával, népi időjóslás, stb. A Döbrököz Kertészetben megvalósult munkákról is szeretnénk folyamatosan tájékoztatni az embereket. Az első szám fő témája a Sorsfordító program és a keretében létre jövő Döbrököz Kertészet. Őszintén remélem, hogy a kezdeményezésünk kedvező fogadtatásban részesül, és a falu elindul egy olyan úton, ami az önálló gazdálkodás irányába mutat.

A kertészettel, és az újsággal kapcsolatban minden kérdést szívesen fogadunk Hétfőtől csütörtökig, délutánonként engem megtalálnak a kertészetben, illetve akinek internet kapcsolata van, ők írhatnak e-mailt a dobrokozerteszet@gmail.com címre.

Kovács Zsolt

SORSFORDÍTÓ – SORSFORMÁLÓ munkaügyi program Gyulajon és Döbröközön

Előzmények

A „Sorsfordító –sorsformáló” munkaügyi program gondolata 2008.-ban indult. A projektet meghirdető Dél-Dunántúli Regionális Munkaügyi Központ az alábbi kérdések megoldására keresett választ:

- A hátrányos helyzetű kistérségekben megoldást kell találni a foglalkoztatásra.
- A vidéki lakosság helyben való foglalkoztatását kell megoldani elsősorban a nagy élők munkája igényű mezőgazdasági ágazatban.
- A képzést és a foglalkoztatást egy munkaügyi programban kell összekapcsolni. A záróvizsga után a képzést teljesítők legalább 80%-ának munkaszerződése keletkezzen.
- A képzés tartalma valós képzési - foglalkoztatási igényekre épüljön, nem a szakképesítések központi előírásaira.

- A foglalkoztatók olyan jó gyakorlati felkészültségű szakembereket keresnek, akik az adott munkafolyamatot megfelelő ütemben és teljesítménnyel tudják elvégezni. A képzés során ezeket a kompetenciákat el kell sajátítani.
- A siker érdekében a megvalósításban vállalkozói szemléletű települési önkormányzatok, helyi vállalkozások együttműködése szükséges.
- Meg kell oldani a programba bekapcsolódó regisztrált munkanélküliek lemorzsolódásának csökkentését, életpálya tervezést kell biztosítani számukra.
- A programba bekapcsolódó Önkormányzatok és helyi vállalkozások számára megoldást kell biztosítani a program során megtermelt termények értékesítésére.

A program 2009. márciusban Belecska – Udvari – Szakadát és Lengyel – Kisvejke – Závod településeken indult el 20-20 fő képzésével. A programot működtető konzorcium tagjai:

- Szekszárdi Növény zrt. (konzorcium vezető)
- FVM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Szekszárd (képzés)
- Egved Bt (mentorálás, pszicho-szociális gondozás)

A projekt első szakaszában a programba bejutott helyi regisztrált munkanélküli felnőttek „Gyümölcstermelő” képzésen vettek részt. Gyakorlatukat helyi vállalkozásoknál, illetve önkormányzati Szociális Szövetkezetnél teljesítették. A képzés végén valamennyi hallgató sikeres vizsgát tett. Foglalkoztatásuk a korábbi gyakorlati képzési helyszíneken megvalósult.

A program időterve:

| | |
|---|---|
| 1. év: HELYI IGÉNYEKNEK MEGFELELŐ KÉPZÉS | 2. év: TÁMOGATOTT FOGLALKOZTATÁS |
|---|---|

Sorsfordító program Döbröközön és Gyulajon

A programban mindkét település 10-10 fővel vesz részt. A települések Önkormányzatai a programban résztvevők tovább foglalkoztatását a zöldségtermesztés és a gyümölcstermesztés területén látják biztosítottak. Az FVM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium, Szekszárd (rövidített nevén FVM DASzK) az előzetes egyeztetések alapján olyan „Zöldség- és gyümölcstermelő” képzési programot állított össze, mely az Önkormányzatok, és helyi vállalkozások foglalkoztatási igényeivel összhangban van. A képzési program csak a helyben termesztett zöldségnövények (paprika, paradicsom, hagymafélék, gyökérszöcskék) és gyümölcstermő növények (málna, bodza, alma) termesztésére tér ki, ezért a képzés végén nem adható ki OKJ bizonyítvány. A sikeres záróvizsgát tett hallgatók tanúsítványt kapnak. A képzési program 1000 órás, mely 200 elméleti órából és 800 óra gyakorlatból áll.

A program indulása előtt az érdeklődő helyi regisztrált munkanélkülieket a Polgármesterek, a Dombóvári Munkaügyi Kirendeltség és az FVM DASzK tájékoztatta a programról. Mivel a programba való felvétel hosszútávú elkötelezettség-vállalást és jó motivációt igényel, a felvételi eljárás során pszicho-szociális felmérés történt. A felmérést készítő EGVED bt. felvételi ranglistája alapján az Önkormányzatok és a képző közösen döntött a programba való felvételről.

A „Sorsfordító” program képzési szakasza 2010. január 19-én indult Gyulajon elméleti oktatással, a korszerűen felújított felső iskolaépületben. A képzés során Döbrököz település is biztosít helyszínt az elméleti oktatás számára. A képző FVM DASzK a hallgatóknak füzetet, tollat, tankönyveket és munkaruhát biztosított.

Az elméleti oktatás önismereti és csoportépítő tréninggel indult a „Szocializáció és tanulásmódszertan” modul (oktató: Lacza Zoltánné) keretein belül. A tananyagban ez a rész különösen fontos a csoporttagok hosszútávú együttműködése szempontjából, hiszen a program 2 éves, és ideális esetben a „Sorsfordító” program keretében megalakult 10 fős „brigádok” a 3.-4.... években is együtt, helyben dolgoznak majd.

A hallgatók érdekeit szolgálta a „Digitális írástudás” modul (oktató: Barna Tamás) oktatása is. A számítógép kezelésével, az internet használatával, az elektronikus levelezéssel ismerkedtek meg a hallgatók. A képzésen résztvevők közül többen most ültek először számítógép előtt. A modul zárásaként valamennyi hallgató elkészítette a számítógépes önéletrajzát.

A szakmai elméleti képzés a program során folyamatosan, a gyakorlati oktatás közé építve valósul meg. A „Munkavállalói ismeretek”, a „Zöldségtermesztés” és a „Gyümölcstermesztés” modulok elméleti oktatója Neográdi István kertészmérnök. A gyakorló kurdi kertész oktatja és készíti fel a hallgatókat a szóbeli vizsgára.

Döbröközön az FVM DASzK által az Önkormányzattól bérelt területen Kovács Zsolt gyakorlati oktató vezetésével teljesítik a hallgatók a képzési programban előírt Zöldségtermesztési gyakorlataikat. A képzés

során előállított zöldségnövények az Önkormányzat tulajdonát képezik majd, gyarapítva a település amúgy szűkös költségvetését. A hallgatók jelenleg a palántanevelés és a termesztés helyszínét készítik elő.

Gyulajon Sajgó Zsolt gyakorlati oktató vezetésével kezdték meg gyakorlataikat a hallgatók a bodza metszésével. A gyulai gyakorlati oktatás „Együttműködési megállapodás” keretei között több helyszínen folyik majd. Az FVM DASzK együttműködő partnerei a gyakorlati oktatás területén: Gyulaj Önkormányzata, Sajgó Zsolt, Németh Zoltán és Botz János vállalkozók.

A program egyik lényeges eleme, hogy a gyakorlati képzés lehetőleg a jövőendő foglalkoztatónál legyen. Ennek megvalósítása segíti a munkáltató és a munkavállaló „egymásra találását”. Segítségével már a képzés során tisztázhatók az elvárások.

A hallgatók életvitelének segítésére, programban tartásának érdekében, a képzés mellett folyamatos mentorálás (egyéni gondozás) is történik az EGVED bt. részéről.

A program képzési szakasza 2010. szeptember 30-án záróvizsgával zárul. A hallgatók legalább 80%-ának – korábbi gyakorlati helyén - 2010. október 1.-vel munkaszerződése keletkezik.

A „Sorsfordító – sorsformáló” program a kis települések foglalkoztatási problémájának megoldását célozza. A résztvevő települési Önkormányzatok a programba való bekapcsolódásukkal bizonyítják, hogy a vidéki, elsősorban mezőgazdasági termelésből élő települések fontos „kiugrási” pontja a vállalkozói szemléletű termelés helyi megszervezése. A programmal kapcsolatos elvárás, hogy a projekt zárása után, a 2 év alatt kialakított termelési és értékesítési rendszer „megálljon a saját lábán”, bevételeivel gyarapítva az Önkormányzatok kasszáját.

Az összefoglalót készítette:

Weiszenburger Józsefné
FVM DASzK
felnőttképzési felelős

Döbrököz részvétele

Településünk legnagyobb munkáltatója a Mezőgazdasági Zrt. mellett az Önkormányzat, az évenkénti kiemelkedően magas közfoglalkoztatotti létszámot figyelembe véve. Önkormányzatunk évek óta nagy hangsúlyt fektet a közfoglalkoztatásra. Ennek érdekében az „Út a munkához” program mellett kihasználunk minden közhasznú és közmunka programot és képzési lehetőséget. Sajnos községünknek is egyik legégetőbb problémája a munkanélküliség, mely évről-évre egyre növekvő létszámban jelenik meg. Képviselő-testületünk a lehetőségein belül igyekszik csökkenteni a munkanélküliek számát, igaz ezt csak időlegesen tudja megtenni. A tavalyi év áprilisában indult „Út a munkához” program felváltotta az évtizedek óta folyó segélyezést. A Képviselő-testület döntésének megfelelően a program keretében minden egészségileg alkalmas minősítést kapott személyt munkára osztottunk be, 200 napos, túlnyomó részt napi 6 órás munkaidőben, minimálbér arányos összegű munkabérért. A közfoglalkoztatottak létszáma tavaly 76 fő volt. Az ő feladatuk a megszokott, klasszikus közmunka volt, mellyel a település lakossága nagyrészt találkozott.

Az ez évre tervezett közfoglalkoztatotti létszám 118 fő. Óriási a létszám, és a foglalkoztatásuk is óriási és felelősségteljes feladat.

Önkormányzatunknak komoly elhatározása volt, hogy a megszokott közmunkán kívül valami többet nyújtson a foglalkoztatás terén. Szerettünk volna részt venni a szociális földprogramban, de sajnos a pályázati lehetőségek nem engedték. Már a tavalyi évben megvillant a remény a „Sorsfordító-Sorsformáló” programban való részvétel iránt. Ez számunka is teljesen új, mert a kistérségünkben egyáltalán nem, de a megyénkben is kevés településen működik. Több helyen részt vettem az ezzel kapcsolatos rendezvényeken, sőt néhány képviselő-társammal együtt több településre ellátogattunk tapasztalat szerzés céljából. Tapasztalataink pozitívak voltak, ezért nagy örömmel fogadtuk a Dél-Dunántúli Regionális Központ és a Dombóvári Kirendeltség, valamint a Szekszárdi Agrár-szakképző Központ támogatását.

A kialakult jó együttműködésünk és együttgondolkodásunk eredményeként elkezdődött a helyi program kidolgozása. A program 2 éves időszakot ölel fel, melyben Gyulaj községgel közösen, 10-10 fő, tartós munkanélküli személlyel veszünk részt.

A program Zöldség és gyümölcstermelő, 2010. január 19. napjától 2010. szeptember 30. napjáig tartó, 1000 órás képzéssel indult, melynek a programban szereplő kettő település ad színhelyet. Településünkön a gyakorlati képzés helye Kovács István fóliás területe és a mellette levő szántó, valamint magánszemélytől bérelt szántó, összesen több mint három hektár terület, melyen fóliás és szabadföldi zöldségtermelést folytatunk. Önkormányzatunk a program indításához és végrehajtásához 1 millió forint anyagi forrást biztosít. Ezt a befektetést annak reményében tesszük, hogy a programban foglalkoztatott 10 személy munkájának

eredményeként önkormányzatunk részére nemcsak megtérül a befektetés, hanem jövedelmező lesz. Nagyon fontos, hogy ezek az emberek értékteremtő munkát végeznek.

A két éves, biztos foglalkoztatás már előrelépést jelent és mindenképpen érezhető, hogy ők a munkanélküliségből vissza tudtak térni a munka világába. Sajnos településünkön munkahely létesítése szinte lehetetlen. Ezért látunk lehetőséget a növénytermesztésben, hiszen ősidők óta ezt a példát láttuk magunk előtt, mely szép példa sokak számára már teljesen elfelejtődött.

A jövőnk építéséhez a múltba kell visszanyúlnunk, és ha lépésről-lépésre is, reméljük jó eredményt produkál a Képviselő-testület döntése.

Szili Lajosné
polgármester

Sorsfordító Gyulajon

2009. tavaszán a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ szervezésében meghívást kaptam Kisvejkére, ahol az első rendezvénye volt a Sorsfordító-Sorsformáló programnak. Ezt követte újabb meghívás Udvariba, ahol e program már eredményesen működött.

Ezen az előadásokon egyre jobban tudatosodott bennem, hogy nekünk, Gyulajon is kellene valamit tenni. Az itt élő emberek régen is a mezőgazdaságból éltek meg illetve tartották el magukat. Az 50-es évek elején a községben közel 2700-an éltek, jelenleg alig haladja meg az 1000 főt. A dombóvári kistérségben a munkanélküliség nálunk a legmagasabb, sok a képzetlen munkaerő.

Önkormányzatunk is rendelkezik földterületekkel, valamint a házakhoz is nagy kertek csatlakoznak, mely alkalmas a mezőgazdasági termelésre. Az alapvető feltételek rendelkezésre állnak (föld és a munkaerő) melyhez az akaratot kell csak párosítani és indulhat a termelés. Elsősorban zöldség és gyümölcs termelésben gondolkodtunk. A megtermelt árut a napközis konyhákon kívánjuk felhasználni, így olcsóbbá tehetnénk a gyermek és a szociális étkeztetést. Ezen gondolataimat a képviselőtestület és a CKÖ is támogatta, így hozzákezdhattunk a szervezéshez.

A nyár foyamán megkerestem Dr. Brebán Valériát a DDRK főigazgatóját és meghívtuk Gyulajra. Ezen tanácskozáson részt vett Döbrököz és Kocsola polgármester asszonya is, ahol elmondtuk elképzeléseinket és terveinket, támogatását kérve. Kérésünk egyenes utat kapott, így indulhatott meg 10-10 fővel Gyulaj és Döbrököz esetében a 2010. január 19-én induló képzés.

További terveink között szerepel a gyógynövénytermesztés és a kertészkedés kibővítése. Úgy gondolom, hogy azon felül, hogy 20 főnek esélye van arra, hogy kikerüljön a munkanélküliség világából értékteremtő munkát is végeznek.

Köszönetet mondok a DDRK-nak, elsősorban Dr. Brebán Valériának és Szakács Annának, valamint a Csapó Dániel Képző Központ munkatársainak a részvétel lehetőségéért és a támogatásukért. A programban résztvevők részére pedig sok sikert kívánok.

Dobos Károlyné
polgármester

Döbrököz Kertészet

Az önkormányzat tavaly nyáron keresett meg bennünket, hogy szeretnék megművelni az általunk sajnálatos módon parlagon hagyott területet, és az értékesítésben is a segítségünket kérték. (Több oka volt annak, hogy abba hagytuk a berekben a fóliás és szabadföldi növénytermesztést. Ennek csak egyik oka volt a lopás. A másik ok összefügg az előszóban leírt jelenséggel, mely a magyar mezőgazdaság visszaszorítását szolgálja. Alföldi családi gazdálkodókkal vettük fel a kapcsolatot, hogy a boltunkat ellássuk áruval, ez nem titok.)

Időközben nyílt lehetőség a Sorsfordító programban való részvételre, így a bérköltséget pályázati pénzből, a dologi beruházást pedig saját forrásból tudja finanszírozni az önkormányzat. Minden földterületünket és termelő eszközünket az önkormányzat érdekében hasznosítjuk. A palántákat a saját fóliánkban neveljük, melyben a kazánokat a saját erdőnkől kitermelt fával fűtjük. Nagy lelkesedéssel vettem magam a munkába, szeretném felvirágoztatni a kertészetet, hogy olyan legyen, mint régen volt. Komplex rendszert fogunk kidolgozni a termeléstől az értékesítésig. Itt a faluban is lesz eladás, az adott napi piacon, vagy ha lesz rá igény, akár több napon is.



Ilyen volt

A munka jó ütemben halad, februárban elkezdjük a terület rendezését. Megszabadítottuk a fólia vázakat a drótoktól, fóliamaradványoktól és elkezdjük a palánták nevelését. Szinte minden fajta zöldséget fogunk termeszteni: paprika, paradicsom, krumpli, hagyma, sárgarépa, zöldség, zöldbab, cukorborsó, cékla, padlizsán, uborka, káposzta, karfiol, csemege kukorica. Jelenleg a fóliák felhúzása zajlik, és az idő, a talaj melegedésével elkezdjük a fóliák beültetését valamint a szabadföldi veteményezést is. Első évben 7-8 fóliasátorban természetünk paradicsomot és paprikát. Ezekből kettő dupla falú lesz, itt neveljük a palántákat, illetve ezeket lehet legkorábban beültetni. Először kevesebb fóliában gondolkodtunk, de mivel nagyon jó árát



Ilyen lett

sikerült kialakítani a fóliapalástot gyártó cégnél, ezért több is belefért a keretbe. Az emberek nagyon nagy lelkesedéssel vetették magukat a munkába, hisz tudják, hogy ez valami új dolog. Valami, ami értéket állít elő, ahol lesz látszatja a munkájuknak, amelynek gyümölcse a sok csodálatos növény és termés. Remélem, hogy a pontos tájékoztatásnak köszönhetően nem rosszindulatú pletykák terjednek majd a faluban a kertészetről, hanem mindenki meglátja benne az értéket, és elmegy majd a piacra megvenni amit termelünk.

Kovács Zsolt

Teendőink a kertben és a gyümölcsösben

Komposzt készítés: Több célt is szolgál a szerves anyagok komposztálása:

- Tavasztól késő őszig a szerves konyhai hulladékoktól mentesítjük a kukát.
- A zöld kerti hulladékoknak, fűnyesedékeknek is helyük lesz.
- A végtermék, azaz a kész komposzt teljes értékű szerves trágya: virágládák, edényes növények talajkeverékébe és a kert talajának javítására egyaránt használhatjuk
- A szemétkibocsátás mérséklésével tágabb környezetünkért is teszünk valamit.

Évek óta csináljuk már, a következőképpen:

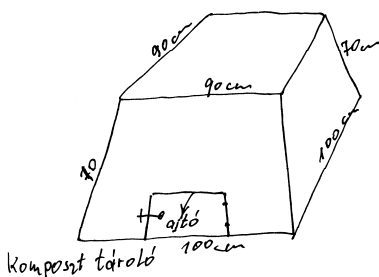
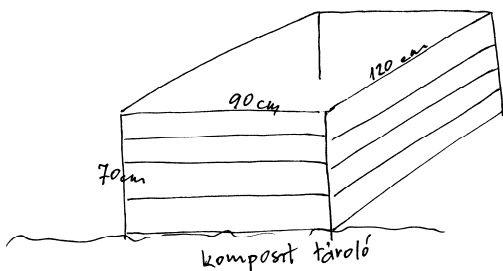
A rajz szerinti műalkotás lécekből, deszkákból készül. Belsejét PVC fóliával béleljük, hogy ne száradjon ki az anyag. Hetente még télen is egy-egy vödör hulladék rékerül. Tavasztól késő őszig, a konyha ontja a zöldség-hulladékot, és sok a kerti nyesedék, kikapált gyomok mennyisége, sokszor teljesen megtelik a láda. Néhány nap és ismét van egy kis hely.

A szerves anyagok bomlása így összehalmozva hihetetlenül gyors.

Amikor nagyon gyéren jutunk csapadékhoz, meg kell a

komposztot öntözni. Fűtési szezonban 1-2 vödör fahamut is szórunk közé.

Az ábrázolt láda két évig szolgál. Ezután szétbontom. A tetején lévő éretlen réteget az újabbá átrakom, az érettet pedig felhasználjuk.



A net-en láttam a következő ügyes dolgot:

Ezen a lánál alul van egy ürítő lehetőség; segítségével bármikor hozzájuthatunk a kész anyaghoz. A láda felfelé szűkülő formája és kisebb mérete lehetővé teszi, hogy leemelve áthelyezhessük.

Kerti szerszámok rendbehozása

Van talán olyan ház, ahol az ásó, kapa és társaik letisztítva, lezsírozva várják a szép kikeletet.

Itt csak az átvizsgálás, élesítés a feladat. Leginkább a metsző ollóra hívom fel

figyelmet, mert ha ez nem éles, akkor nemcsak gazdáját bosszantja, de a nőnényeknek is árt a roncsolt vágásfelület. Nem árt a gereblye fogait kihegyezni. Sokkal jobb így dolgozni vele.

Két éve használok egy elektromos kerti forgó kapát (rotát) 10kg-ot nyom, munkaszélessége 30cm és 700w-os Szélesebb sorközt is egy menetben lehet csinálni, úgy, hogy ismételten visszahuzogatva haladunk, miközben a növények közé is egy kicsit be lehet eresztetni. Akkori ára 15000ft volt. Nekem megérte.

Csapadékvíz összegyűjtése (amíg esik)

Nem is a csapvíz ára indította el bennem a fenti ötletet, hanem attól való félelmem, hogy egyszer csak, amikor legjobban kellene, a nyár közepén, betiltják az öntözést.

Megoldási javaslatom:

Földfeletti tartály tófoliából, amit kívülről a betonok vasalásához kapható "HD" háló tart, a tartály nagyságától függően idomvasakkal kimerevítve. A víz továbbitható ráfolyással, szivattyúval egyaránt, a helyzetnek megfelelően. Legjobb szívvel a szivattyús megoldást javaslom csepegtető öntöző rendszerrel a végén.

Műtrágyák kiszórása

Három legnagyobb mértékben használt műtrágyaféleség a nitrogén, foszfor és kálium.

A két utóbbi a talajban lényegesen lassabban oldódik és vonul a gyökerek irányába, mint a nitrogén. Így a kívánt folyó évi hatás érdekében ezeket már most ki kell juttatni, hogy a talajművelések során mind mélyebb rétegekbe kerüljenek.

Ültetvényekre- szőlő, gyümölcsös- februárban a nitrogént is juttassuk ki, mivel ezek gyökérzete mélyen van. A késői kijuttatás a hajtások beérését késleltetné. Szőlőben karbamidot egyáltalán ne használjunk, mert hatása őszig is elhúzódik.

Februári teendők a zöldséges kertben

Felkészülés a palántanevelésre

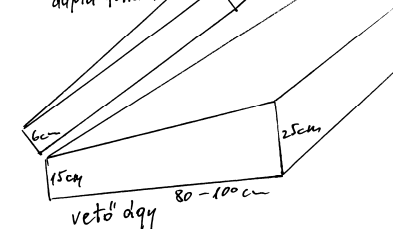
A korai káposztafélék és tavaszi saláták vetése védett, világos helyen ládába a hónap végefelé időszerű.

A melegigényesek, mint a paprika, paradicsom, uborka, dinnye vetését csak akkor érdemes elvégezni, ha a kiültetésig (május elejéig) zavartalanul biztosítani tudjuk a kellő hőmérsékletet, fényt, tenyészterületet.

A feltételek hiányában inkább később vessünk!

A felsorolt melegigényesek fűtetlen duplafalu fólia alá április elején vethetők. A vetőföldréteg alá egy szigetelő szalma, vagy lomb réteget terítsünk. Az éjszakai lehűlés ellen az ágyon belül takarjuk a vetést, ill. a kis növényeket.

Nagyon rossz tapasztalatokat szereztem a vetőmagok minőségével kapcsolatban. Ősszel már elduggattam maghozás céljára néhány pasztinák, sárgarépa és petrezselyem gyökeret, maghozás céljára. Meggondolandó más növények esetében is a saját vetőmagellátás!



Újburgonya, (többnyire újkrumpli)

Világos, fagymentes helyen sekély ládában (6-os, vagy 12-es rekesz) egysorosán középnagy gumókat terítünk. 4-5-hét elteltével apró, kis fénycsírák jelennek meg rajtuk.

A vetést március végén el kell végezni.

E művelettel nemcsak koraiságot, hanem lényegesen nagyobb termést is elérhetünk.

Szabadföldi vetések

A spenót, petrezselyem, hónapos retek, saláta, hagyma korán vethetők, a tavaszi fokhagyma elduggatásának is ideje van, amikor a talajállapot megengedi.

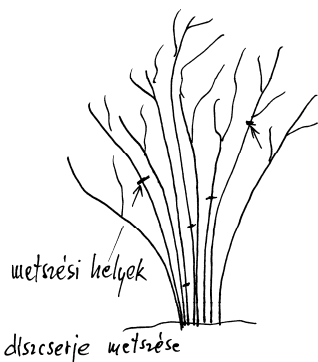
Az apró magvak különösen kényesek a megfelelő talajállapotra. Morzsalékos, jól elmunkált és keményre tömörített felületet alakítsunk ki, majd ebbe karcoljuk be az 1-2cm mély árkot, a magok helyét. Vetést követően a kis árkot a gereblye fokával behúzzuk és letapossuk. Ajánlanak talajfertőtlenítő vegyszereket, amit a felsoroltak közül csak a hagymánál javaslok. A többi növény esetében a fogyasztásig menő idő túl rövid lehet a vegyszerek lebomlásához. Akiknek nincs kertjük, csak nosztalgiajuk és egy kis verandájuk: fóliazsákok földdel megtöltünk, lezárjuk és a veranda világos részén elfektetjük. Késsel lyukakat vágunk, ahová a növényeket

beültethetjük, vagy a magokat elvethetjük. Az öntözést egy tölcser megkönnyíti. A felesleges víz elvezetésére alul, oldalt vágjunk néhány rést!

Egyre jobban divatba jön a zsásza fogyasztása (magja Dombóváron is kapható) Kis ládába már most vethető és ablakpárkányon is fogyasztható állományt szolgáltat. Április elejétől októberig szabadba vetve is rendelkezésre áll. Az állományt kb 6cm-es fejlettségénél vágjuk, egyszeri ismétléssel. Ízletes és vitamindús kiegészítője hidegtálaknak!

SZŐLŐS KERT ÉS GYÜMÖLCSŐS

Oltóvesszők szedése



A gyümölcsfák és a szőlő szabadföldi oltása rügyfakadásuk után következik. Ne siessünk, jobb egy héttel később, mint túl korán. E célra oltóvesszőket kell szednünk a kiszemelt, de még nyugalomban lévő termő növényekről. Fejlett rügyű és egészséges, egyéves vesszők legyenek. Az oltóvesszők nyugalmát hűtőszekrényben őrizhetjük meg. Nedves rongyba, majd többrétegű fóliába becsomagoljuk, és hűtőszekrény legfelső polcára tesszük. (ha a Főnöktől engedélyt kaptunk). Annyi még a dolgunk, hogy kb. egy hónap elteltével nézzük meg, nem száraz-e a rongy. Ha igen, nedvesítsük be.

Alma, körte, birsfa, bogyósok metszése:

E növényeket akár már ősszel is metszhetjük, de legjobb február végén, márciun elején. Január vége felé néhány vesszőt fűtött helyen vázába téve meglátjuk a fagykárokat. Főleg almán lehet, hogy a megfázott virágok elhúzódva, egymástól különböző időben jönnek elő. Ez esetben jobb, ha a metszést későbbre halasztjuk.

A hernyófogó öveket szedjük le és tüzeljük el!

Lemosó permetezés

Ami ellen védekezünk, legyen az levéltetű, atka, vagy gomba kórokozó, ezek mind akkor kezdik a tevékenységüket, akkor érzékenyek a szerekre, amikor a növények is élednek, rügyeznek. Így időzítsünk mi is! A mézkenél típusú szer többcélú, inkább ezt válasszuk, ha nem szól semmi ellene! A lemosó permetezés nagyon fontos. Többszörösen rádolgozunk, ha nem csináljuk meg rendesen.

DÍSZNÖVÉNYEK

Metszés

Díszfákat főleg olyan célból szokták metszeni, hogy ne nőjjenek a vezetékbe, ne akadályozzák az utak mellett a belátást és az elszáradt, sérült ágakat kell eltávolítani. Annyit még megérdemelnek, hogy a nagyobb metszési felületeket olajfestékkel lefedjük. Valóban csak fiatal korukban a korona kialakításával kell foglalkoznunk.

Ezeket a fákat akkor becsüljük csak igazán, mikor kivágják őket és hiányzik az árnyékuk és látványuk.

Rendszeres feladat a díszcserjék metszése, de nem úgy, ahogy töbnyire minden hozzáértés nélkül a közparkokban teszik. Nem a tetejüket kell visszkurtítani, hanem a tükvüktől felfelé haladva különböző magasságban az idősebb részekből metszünk ki, hogy alul és belül is szellősek legyenek. Így minden részük leveles, zöld lesz, mindenütt újra képesek lesznek virágot és termést hozni.

Házikertek kendvence a muskátli. Az átteleltetett növényeket lassan előszedhetjük. A földet gyökereik közül rázzuk ki és ültessük friss virágföldbe, hajtásaikat pedig vágjuk vissza 3-4 ízközre. A talaj nélkül teleltetett muskátlik ültetése és visszavágása is időszerű.

Több egynyári virág magja vethető korán: díszmák, tatárvirág, szagosmüge, hajnalka, szarkaláb. A hosszú tenyészidejük szaporítása később történik, amire a következő számban térünk vissza.

S adjunk valamit lelki épülésünkért!

Kellemes ízű és talán gyógyító is a következő likőr: anizsmag 30g, édeskömény 30g, kömény 30g, 2szál szárított mentaszár, 10 dkg cukor és 1lít pálinka. Afűszereket mozsárban megőröljük, majd teafilterben a pálinkában áztatjuk egy hónapig. Azzal a meggyőződéssel igyuk, hogy rendbentartja emésztésünket, különösen a felfűvódáson segít.

Márciusi kerti teendőink

Zöldséges kertben

A fóliasátor várja a betelepítést. Már a hónap elején ültethető alá a saláta, vethető a hónapos retek, spenót, sárgarépa. A még várható erősebb lehülés ellen jó, ha sátor oldalán, belülről kb egy méter magasságban fólia kötényt függesztünk, mely a földig leér. Így ott, ahol a fagy a leginkább támad, védelmet nyújtunk a bentieknek.

A szabadban, talán az eső felhagy, és elsímíthatjuk a talajt. A februári részben írtam, mely növények vetését lehet végezni. Ha a borsót vetjük, véletlenül se hagyjunk egyetlen szemet se fedetlenül, mert a galambok "szagot fognak" és még kelés előtt aratnak!

Ritkábban foglalkozunk a tormával. Akinek módja van rá, most szaporíthatja. Kiásva, a gyökerek feldarabolásával és a vékonyak leválasztásával és szétültetésével több tőnek örülhetünk jövőre. Persze a húsvéti szükségletet azért tegyük félre !

Gyümölcsös

Hivatalosan szamócának hívják, amit vidékünkön földieperként ismer mindenki. Most is szaporítható a legyökeresedett indák ültetésével. Ha igyekszünk, egy gyenge termést még elérhetünk az idén. Aki már szeptember elején elvégezte ezt a műveletet, teljes termésre számíthat. Nitrogén műtrágyát most ne adjunk neki, mert a terméseket rothadásnak tesszük ki.

Minden gyümölcsnek a telepítése most időszerű. Nagyon fontos: vásárlástól az ültetésig védjük a gyökereket a kiszáradástól. Az ültetés mélysége kicsit inkább legyen mélyebb, mint az eredeti mélység volt. Bőséges vízmennyiséggel iszapoljunk !

Metszésről néhány alapelv:

Ami eltávolítandó: sérült, beteg részek

- "vékony cérna" vesszők
- az egymást keresztezők és egymáshoz nagyon közel lévők közül az egyik
- a korona belseje felé nővők (még idősebb ágak is)
- vízajtások, hacsak felújításra nem kellene
- a földre lehajló ágak
- amelyek sűrűvé teszik a koronát.

Általában ritkítsunk tőből és ne kurtítsunk, mert az utóbbi következtében besűrűsödik a korona.

Amely fák koronája tele van rövid kis hajtásokkal (többnyire termőrészekkel) azok felújításra várnak. Itt a vastagabb ágak ritkítását kell elvégezni. Egy évben a teljes korona 25%-nál többet ne távolítsunk el, a felújítást inkább jövőre folytassuk !

Ha sok függőleges vagy ahhoz közeli helyzetű vessző, vagy ág van, ne vágjuk le őket ! Inkább hajlítsuk le 30 fokos szögbe, a törzshöz, vagy alsóbb ágakhoz kötve. Így majd inkább átalakulnak termőrészekké, és nem nőnek tovább felfelé. Ezeket a kötéseket júni elején fel kell oldani, hogy ne vágjanak nagyon bele a háncaiba !

A 2.5-3cm-nél vastagabb vágásfelületeket be kell kenni olajfestékkel, vagy oltóviasszal!

Szőlőskert

Trágyázás, talajmunka, karózás, tamberendezés javítás és telepítés, amire sort kell keríteni. A hónap második fele inkább a metszésé.

Nehezen érhető, miért terjednek olyan lassan a betegség ellenálló fajták.

Borszőlők között még kevesebb van: Palatina (vagy Augusztusi Muskotály) Zalagyöngye, Bianka, Pölöskei Muskotály. A Nérót utoljára említem, mert ezt csemege szőlőnek ismertem eddig, amíg meg nem kóstoltam a borát. Ízben, festékanyagban a legjobban sikerült Ottelóval parolázhat.

Aug végén beérik, fürtje laza, bogyója nem rothadó és elég szépen van is rajta.

Csemege szőlőkből pedig aug elejétől okt. végéig van már kb húsz rezisztens azaz betegségeknek ellenálló fajta. Köztük három magnélküli, néhányban pedig alig van mag. Ezeket a szőlőket elsősorban nem a szőlőhegybe ajánlom, hanem a lakóházak közelébe, akár épületek csurgójába. Egy szépen fejlődő tőke öntözés mellett már a második évben hoz termést. Később a 20 kg sem nagy eset ezeknél a fajtáknál. Ja és innen legalább nem lopják el !

Ne csak éréskor jusson eszünkbe a málna ! Az elvadult málnásba csináljunk utakat, és a meghagyott egymáshoz közeli 6-8 vesszőt kössük össze egy karóhoz! A vesszők csúcsát visszavágva szebb lesz a termés. A vesszőkön néha csomók láthatók: ezek a vesszőszúnyog fészkei. Most eltávolítva, elégetve megakadályozzuk a szaporodásukat. Április közepétől néhányszor permetezzük meg a vesszőket Rézoxikloriddal, vagy Captan-nal a vesszőfoltosság ellen !

Dísznövények

Az idős rózsatöveket felszabadíthatjuk a talajtakarótól, az újonnan ültetett töveken azonban csak fokozatosan, jobb ha előbb az új hajtások jelentkeznek ! Mint a gyümölcsöknél, a díszfák és cserjék telepítése is most aktuális.

Neogrády István
kertészmérnök

Népi időjósítás

Az ember az őt körülvevő természetet figyelve, a természet által meghatározva alakította ki eszközeit. A tudomány csírái ott rejtőzködnek a primitív korszakok ismeretanyagában. A gyűjtögetés során az ember megismerkedett a természettel növénytani, állattani, éghajlattani ismeretekre tett szert. Megismerte a csillagászat alapjait, s a tűzgerjesztéssel, a különféle szerszámok elkészítésével fizikai, matematikai, kémiai alapismeretei is gyarapodtak. Hamarosan törvényszerűségeket ismert fel, képes lett az elvonatkoztatásra, újabb és újabb szerkezetek létrehozására.

Idővel nemcsak a természetes anyagokat, hanem a természetes energiákat is képes lett hasznosítani. Hasznosítja az emberi erőt, a nagyobb kifejtést igénylő munkákhoz az állati erőt, majd olyan egyszerű szerkezeteket alkot, amelyekkel a vizet és a szelet is munkára fogja. Az ember bár állandó harcban állt és áll a természettel, része annak, s a közvetlen környezetében otthonosan érzi magát. Hogy megfelelően tudjon alkalmazkodni, a természet jelenségeit, változásait állandóan figyelnie kellett. Az időjósítások is az ilyen állandó megfigyelések, közvetlen tapasztalatok eredményei, amelyekből az idők folyamán természetesen kirostálódtak a téves megállapítások. A szabadban élő, dolgozó emberek, a pásztorok állandóan ki voltak téve az időjárás szeszélyeinek, s így jó helyi előrejelzést tudtak adni.

Nézzünk meg néhány tapasztalaton alapuló időjósítást:

Eső: Eső lesz,
ha udvara van a holdnak;
ha szivárvány látszik a hold körül;
ha a hold színe nagyon sárga;
ha reggel szivárvány van;
ha bokrosodnak a felhők;
ha a távoli hegy közelinek látszik;
ha "pipázik a hegy;
ha elmarad a hajnali harmat;
ha messzire hallatszik a harangszó, a vonatzaj, a patak csobogása;
ha a csendes, meleg időben a földön portölcsérek keletkezne;
ha a füst lecsap;
ha erősebben csípnek a legyek, szúnyogok, bolhák;
ha a madarak hangosabbak, nyugtalanok;
ha a fecske alacsonyan száll, a varjú sokat károgo;
ha a hangyák erősen futkároznak;
ha a kakasok gyakrabban kukorékolnak;
ha sokat mosdik a macska;
ha a barmok a levegőt szaglásszák és sokat bögnek;
ha a kutyák füvet esznek, a földet harapdálják;
ha a hím állatok közösülésre tehetetlennek mutatkoznak;
Hajnali eső "nem kér szállást", mert hamar átvonul.

| | |
|---|---|
| Szivárvány | A szivárvány megjelenése után már nem lesz eső. Az ember is megérzi az eső közeledtét: fejfájás, reumás fájdalom, bágyadtság, álmodás, száraz tenyér jelzi. A közeledő esőre utal néhány anyag megváltozott tulajdonsága: a fatárgyak bedagadnak, nehéz a dugót kihúzni, a kender száalai összehúzódnak, a hajszálak megnyúlnak, a kő nyírkos lesz, a gyertya serceg, a só összeáll. Jégeső közeledtét a felhők színéről, a mennydörgés különös, morajló hangjáról lehet fölismerni. A közeli vihart jelzi az is, ha az erdei madarak hirtelen elhallgatnak. |
| Jégeső: Jégeső lesz, | ha nagy tornyos fellegek közelednek és a fehér felhők szaladnak az égen; ha a felhő alja leér a földre; ha nagy melegben hirtelen hideg szél kerekedik; és szürke fellegek közelednek; |
| Erős szél: Erős szélre utal, | ha napnyugtakor vörös az ég alja; ha sűrűn látszanak a csillagok; ha a hold vörösnek látszik; ha a nap felkeltekor vörösnek látszik; |
| Száraz meleg: Száraz meleg idő várható, | ha a nap felkeltekor tiszta; ha reggel és napnyugtakor leereszkedik a köd; ha bőséges a harmat; ha a tücsök éjszaka ciripel; ha a fecske, a pacsirta magasan száll; ha a pók a hálójában közepén terpeszkedik; ha a háziállatok nyugodtak, jókedvűek; |
| Változás: Változik az idő, | ha a kakas éjszaka kukorékol |
| Hideg: Hideg lesz, | ha a nap sugarai felkelte előtt már látszanak; ha a csillagok igen fényesek; ha a varjak összegyülekeznek és erősen kárognak; ha a vadliba délnek száll; |
| Havazás: Havazni fog, | ha homályos felhők borítják az eget. |
| Olvadás: Olvadni fog, | ha a kakasok nagyon kukorékolnak. A növények, állatok viselkedése hosszú távú időjárási előrejelzést is adhat. |
| Hosszú ősz: Hosszú lesz az ősz, | ha a gyümölcsfák másodszor virágzanak. |
| Korai tél: Korán beáll a tél, | ha a vadludak már szeptemberben dél felé húznak |
| Kemény tél: Hosszú, kemény lesz a tél, | ha a vakondok ősszel igen magasra túrnak; ha a hangyák már nyár végén nagy bolyt építenek |
| Enyhül: Nem lesz nagy hideg már, | ha a fecskék kora tavasszal megjönnek. |

KALENDÁRIUM

MÁRCIUS

BÖJTMÁS HAVA Kos
TAVASZELŐ HÓ (III.21.-IV.20)

4. Kázmér. A patkányűzés napja.

2. Gergely

12. Gergely. Balázs a diákság, Gergely pedig az iskolák pártfogója volt. Ezen a napon tartották a Gergely-járást. Ilyenkor a nebulók végiglátogat-ták a falu házait, adományokat kérve a tanító és az iskola számára.

E napra rossz időt jósolnak, ha Gergely megráz-za szakállát: az havazást jelent.

18. Sándor

18. Sándor. "Sándor, József, Benedek, zsákban hozza a meleget". Az igazán meleghezó nap.

19. József

19. József. Sok helyen ekkor hajtják ki először a marhákat a legelőre és ekkor engedik ki a méheket is.

Ezen a napon ültetik a fokhagymát, a krumplit, a kaprot.

21. Benedek

21. Benedek. A tavasz első napja, a napéjegyenlőség ideje.

24. Gábor

24. Gábor. A káposztaültetés ideje.

25. Gyümölcsoltó

25. Gyümölcsoltó. Elnevezése Jézus fogantatására utal. A palánta ültetése, fa tisztogatás napja. A Skolasztika napján szedett oltó-ágot ekkor helyezik el. Fecskehajtónak is mondják, mert a jó idő ekkorra hazahajtja a vándormadarakat.